

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2022

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Φεβρουάριος 2023

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2022

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) είναι υπεύθυνο για την ορθολογική ανάπτυξη, την προστασία, και την αποτελεσματική, αποδοτική και αειφόρο διαχείριση των υδάτινων πόρων της Κύπρου, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία στο πλαίσιο της κυβερνητικής υδατικής πολιτικής. Οι στρατηγικοί στόχοι που καλείται να εκπληρώσει, έχουν βασικούς άξονες, την πληρέστερη δυνατή κάλυψη των αναγκών σε νερό, την προώθηση της αποδοτικής χρήσης των υδάτινων πόρων, τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού για όλες τις χρήσεις, την προστασία των υδάτινων πόρων, των υδατικών σωμάτων και του περιβάλλοντος, καθώς και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας μεγάλων ποτάμιων συστημάτων με στόχο την προστασία των πολιτών και των περιουσιών τους και τέλος, τη διαχείριση των άνυδρων περιόδων που συχνά παρατηρούνται στο νησί.

Προσφέρει επίσης εξειδικευμένες υπηρεσίες σε άλλα τμήματα του Δημόσιου και ευρύτερου Δημόσιου τομέα στους τομείς της εξειδίκευσης και εμπειρογνωμοσύνης του.

ΥΔΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΤΟΥΣ

Η υδατική κατάσταση το 2022, όσον αφορά τα μέγιστα αποθέματα νερού στα φράγματα, ήταν καλή. Η βροχόπτωση του υδρολογικού έτους 2021-22 ανήλθε σε 503 χιλιοστόμετρα, ή 102% της κανονικής, ενώ για την ίδια περίοδο η εισροή νερού στα φράγματα ήταν 153.8,1 ΕΚΜ και για το ημερολογιακό έτος Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022, ήταν 151.2 ΕΚΜ με επιπρόσθετη ποσότητα 2.6 ΕΚΜ στα φράγματα Κλήρου - Μαλούντας, Ταμασού και στο φράγμα Σολέας. Ως εκ τούτου, η κατανομή των υδατικών αποθεμάτων για το 2022 που ετοιμάστηκε από το ΤΑΥ και το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Υδάτων, κάλυψε πλήρως τις ανάγκες σε πόσιμο νερό και έδωσε ικανοποιητική παροχή νερού για άρδευση στις αρδευτικές περιοχές των ΚΥΕ και ιδιαίτερα στις περιοχές του Ενιαίου Σχεδίου Νοτίου Αγρωγού.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η λειτουργία και συντήρηση των κυβερνητικών υδατικών έργων (ΚΥΕ), όπως, Φράγματα, Διυλιστήρια Νερού, Κυβερνητικές Γεωτρήσεις, Συστήματα Άντλησης, Κεντρικές Δεξαμενές και Αγωγούς Μεταφοράς Νερού Ύδρευσης, καθώς και η ευθύνη της Διαχείρισης των Συμβάσεων των 5 Κυβερνητικών Μονάδων Αφαλάτωσης, (Διενέργεια Πληρωμών, Διαχείριση Αλλαγών και Απαιτήσεων, Υποβολή Εκθέσεων σε αρμόδια όργανα, Έκδοση Οδηγιών, κ.λπ.), είναι πρώτιστης σημασίας για το ΤΑΥ. Σημαντική εργασία, με πληθώρα ενεργειών και παρεμβάσεων, αποτελεί η εργασία συντήρησης των κεντρικών αγωγών και όλων των εγκαταστάσεων των έργων, αφού αποτελούν κεντρικές αρτηρίες παροχής νερού Παγκύπρια.

1. Κυβερνητικά Συστήματα Υδατοπρομήθειας

Το νερό ύδρευσης που παράγεται από τα Διυλιστήρια νερού και τις Μονάδες Αφαλάτωσης, διοχετεύεται μέσω των ΚΥΕ, στις δεξαμενές των Αρχών (Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, Δήμοι και Κοινότητες). Η συνολική παραγωγή νερού ύδρευσης από τα Διυλιστήρια νερού και τις Μονάδες Αφαλάτωσης, ανήλθε κατά το 2022 στα 98,89 ΕΚΜ, σε σχέση με 93,069 ΕΚΜ το 2021.

Η συνολική παραγωγή πόσιμου νερού από τα Διυλιστήρια Τερσεφάνου, Κόρνου, Λεμεσού, Ασπρόκρεμμου και Κανναβιούς, ανήλθε στα 45,86 ΕΚΜ κατά το 2022, σε σχέση με 44,69 ΕΚΜ το 2021. Πέραν των πιο πάνω κεντρικών Διυλιστηρίων λειτούργησαν και φέτος τα Ταχυδιυλιστήρια Ταμασού και Κλήρου, τα οποία διυλίζουν νερό από τα Φράγματα Ταμασού και Κλήρου καθώς και η κινητή μονάδα αφαίρεσης Αρσενικού από το νερό της γεώτρησης στην κοινότητα Μάμμαρι.

Η συνολική παραγωγή αφαλατωμένου νερού από τις Μονάδες Αφαλάτωσης Δεκέλειας, Λάρνακας, Λεμεσού, Βασιλικού και Πάφου, ανήλθε στα 53.03 ΕΚΜ κατά το 2022, σε σχέση με 48.37 ΕΚΜ το 2021. Οι ποσότητες παραγωγής αφαλατωμένου νερού από τις Μονάδες Αφαλάτωσης, προκαθορίζονται στο σενάριο κατανομής των υδατικών αποθεμάτων, αναλόγως της υδατικής κατάστασης, το οποίο προαποφασίζεται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων (ΣΕΔΥ) και εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Τα συμβόλαια των Μονάδων Αφαλάτωσης περιέχουν πρόνοιες με τις οποίες το κράτος δύναται να μειώνει την παραγωγή τους ή να θέτει τις Μονάδες σε κατάσταση εφεδρείας πληρώνοντας στον Ανάδοχο σημαντικά μειωμένες τιμές. (περιλαμβάνουν το κόστος επένδυσης και το κόστος εφεδρείας). Κατά το 2022 το συνολικό ποσοστό λειτουργίας των Μονάδων Αφαλάτωσης σε σχέση με την δυναμικότητα τους ανήλθε στο 68.7%.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΕΩΝ 2022				
ΜΟΝΑΔΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΔΕΚΕΛΕΙΑΣ	14,040,975	27,925,899	19,710,000	
ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ	11,884,131	20,365,094	19,710,000	
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ	7,458,850	15,324,296	13,140,000	
ΛΑΡΝΑΚΑΣ	17,256,885	19,266,253	19,710,000	
ΠΑΦΟΣ	2,394,123	3,916,630	4,927,500	
ΣΥΝΟΛΟ	53,034,964	86,798,172	77,197,500	68.7%

Κατά το 2022, συνεχίστηκε, η λειτουργία και συντήρηση των Κεντρικών Συστημάτων Υδατοπρομήθειας και εκτελέστηκαν σημαντικές εργασίες επιδιόρθωσης βλαβών αλλά και βελτίωσης της αξιοπιστίας και της απόδοσης τους ώστε να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες μετά την πανδημία ειδικά κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

2. Κυβερνητικά Αρδευτικά Δίκτυα

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και το 2022 καταρτίστηκε το σενάριο κατανομής νερού άρδευσης από τα ΚΥΕ, κατόπιν διαβούλευσης με τις αγροτικές οργανώσεις. Το σενάριο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού συζητήθηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων σύμφωνα με τον περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμο. Το σενάριο εφαρμόστηκε και παρακολουθείτο σε όλη τη διάρκεια της αρδευτικής περιόδου.

Σε ότι αφορά το υδατικό ισοζύγιο στα ΚΥΕ, συνεχίστηκε η καθημερινή καταγραφή και αξιολόγηση των εισροών στα φράγματα. Τα δεδομένα αυτά αξιοποιούνται και γίνεται ο σχετικός ισολογισμός, λαμβανομένων υπόψη των αποθεμάτων, καταναλώσεων, εξάτμισης και απωλειών. Σχετική ημερήσια ενημερωτική κατάσταση αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος καθημερινά.

3. Ηλεκτρομηχανολογικά Έργα

Στο ΤΑΥ, ανήκουν μεγάλα Ηλεκτρομηχανολογικά έργα, ως μέρος των Υδρευτικών και Αρδευτικών του συστημάτων, όπως αντλιοστάσια, αγωγών νερού και γεωτρήσεων έργα τα οποία χρειάζονται συστηματικά συντήρηση και άμεση αποκατάσταση βλαβών. Επιπρόσθετα, το ΤΑΥ, προβαίνει σε μελέτες, σχεδιασμό, εκτιμήσεις κόστους, κατασκευές, λειτουργία, συντήρηση καινούργιων έργων.

4. Συστήματα πληροφορικής και τηλεμετρίας

Στο ΤΑΥ βρίσκονται σε λειτουργία μεγάλος αριθμός συστημάτων πληροφορικής τα οποία αποτελούν απαραίτητα εργαλεία στην εκτέλεση των καθημερινών εργασιών του προσωπικού του. Τα κυριότερα από αυτά είναι:

- Το Σύστημα Τηλεμετρίας στο ΤΑΥ το οποίο επεκτείνεται συνεχώς σε νέες υποδομές επιτρέποντας την αυτόματη λειτουργία τους με τρόπο αποτελεσματικό, εξοικονομώντας παράλληλα πόρους σε ανθρώπινο δυναμικό και ενέργεια.
- Το σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών του ΤΑΥ στο οποίο αποτυπώνονται οι υποδομές του ΤΑΥ Παγκύπρια, διαθέτει σύστημα καταγραφής και διαχείρισης παγίων και σύστημα λειτουργίας και συντήρησης των εν λόγω παγίων.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Η εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για θέματα προστασίας των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων, υδατορεμάτων, παρόχθιων περιοχών και φραγμάτων πόσιμου νερού, λαμβάνει χώρα κυρίως μέσω των διαβουλεύσεων των Αδειοδοτουσών Αρχών αναπτυξέων, και των αιτήσεων προς το ΤΚΧ για επηρεασμό κρατικής γης (εγγεγραμμένα υδατορέματα και ποτάμια συστήματα). Κατά το 2022, εξετάστηκαν Παγκύπρια εκτός των πολεοδομικών αιτήσεων και αιτήσεων οικοδομικής ανάπτυξης και 160 περίπου αιτήσεων Περιβαλλοντικής αξιολόγησης.

1. Διαχείριση Φυσικών Υδατορεμάτων και Φραγμάτων Ποσίμου νερού

Στα πλαίσια εφαρμογής των Νόμων περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων, περί Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτων και περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης Κινδύνων Πλημμύρας και συναφών κανονισμών, πραγματοποιήθηκε σειρά δράσεων που αφορούσαν τη θεώρηση πολεοδομικών σχεδίων ανάπτυξης και τον καθορισμό ορίων πολεοδομικών ζωνών προστασίας ποταμών για ένταξη σε αναθεωρήσεις των Τοπικών Σχεδίων και της Δήλωσης Πολιτικής για την Ύπαιθρο. Επιπλέον έγινε αξιολόγηση έργων υποδομής άλλων Τμημάτων Παγκύπρια, ως προς τον ενδεχόμενο επηρεασμό των ποτάμιων συστημάτων.

2. Έλεγχος Υδροληψίας και συγκράτησης νερού

Κατά το 2022 εκδόθηκαν 515 άδειες με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, εξετάστηκαν αιτήσεις για άσκηση του επαγγέλματος του διατηρητού σε Παγκύπρια βάση και έγιναν δράσεις σχετικές με τον έλεγχο των όρων των αδειών. Εφαρμόστηκε η τιμολογιακή πολιτική και στάλθηκαν τιμολόγια για χρήση νερού από εμφιαλωτήρια και Κοινοτικά Συμβούλια στην Επαρχία Λευκωσίας και Λεμεσού.

3. Ασφάλεια Ταμιευτήρων

Επιθεωρήθηκαν όλοι οι Μεγάλοι Υπερυψωμένοι Ταμιευτήρες από Προσοντούχους Μηχανικούς και ετοιμάστηκαν οι ετήσιες Εκθέσεις για αυτούς. Αξιολογήθηκαν τα ευρήματα και προωθήθηκαν απαιτούμενες δράσεις για απαραίτητα βελτιωτικά έργα.

4. Τιμολόγηση Νερού και Καθυστερημένα Έσοδα

Η τιμολόγηση του νερού ύδρευσης και άρδευσης που παρέχεται από τα ΚΥΕ, με την καταγραφή και χρέωση της κατανάλωσης, σύμφωνα με τα ισχύοντα τέλη, με βάση τους Κανονισμούς Τελών Ύδατος, αποτελεί σημαντική πηγή εσόδων για το ΤΑΥ. Γίνεται συνεχής προσπάθεια, για την είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών κατανάλωσης νερού και για την απόρριψη βιομηχανικών αποβλήτων στο σταθμό επεξεργασίας οικιακών λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων. Υπάρχει στενή συνεργασία με την Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για λήψη δικαστικών μέτρων εναντίον των οφειλετών. Σε ότι αφορά τις τοπικές αρχές υδατοπρομήθειας που διατηρούν καθυστερημένες οφειλές για αγορά πόσιμου νερού από το ΤΑΥ συνεχίστηκε η προσπάθεια ενεργοποίησης των τοπικών αρχών - οφειλετών, σε συνεργασία και με άλλες κρατικές υπηρεσίες.

5. Αρδευτικά Τμήματα

Κατά το 2020 άρχισε η διαδικασία οικονομικής ενίσχυσης Αρδευτικών Τμημάτων σύμφωνα με τη σχετική απόφαση του Υ.Σ. με αρ. 89.136 και ημερ. 31/3/2020. Το ΤΑΥ συντονίζει τη διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης των αιτημάτων των Α.Τ., από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων και την αρμόδια Επιτροπή που συστάθηκε με βάση την απόφαση. Κατά το 2022 ενισχύθηκαν οικονομικά 12 Αρδευτικά Τμήματα με συνολικό ποσό €197.571.

6. Διασφάλιση Ποιότητας νερού

Κατά τη διάρκεια του 2022, το Εργαστήριο της Υπηρεσίας Ελέγχου Ποιότητας Νερού (Παράρτημα Τερσεφάνου & Λεμεσού), έχει περάσει με επιτυχία την εξωτερική αξιολόγηση από τον Κυπριακό Οργανισμό Προώθησης Ποιότητας (ΚΟΠΠ) σύμφωνα με το EN/ISO/IEC 17025:2017. Το Εργαστήριο (Παράρτημα Τερσεφάνου), έχει επεκτείνει το πεδίο διαπίστευσής του και στις ακόλουθες μεθόδους:

- Προσδιορισμός Επιλεγμένων μετάλλων με Φασματόμετρο Μάζας Επαγωγικά Συζευγμένου Πλάσματος Αργού (ICP-MS): Fe, Cu, Al, Mn, Cr, Ni, Cd, Pb, As και Se.
- Προσδιορισμός Na, K, Mg και Ca με Φασματόμετρο Μάζας Επαγωγικά Συζευγμένου Πλάσματος Αργού (ICP-MS).
- Προσδιορισμός Ολικής Αλκαλικότητας ως CaCO_3 , Ανθρακικών Αλάτων ως CaCO_3 και Όξινων Ανθρακικών Αλάτων ως CaCO_3 με τιτλοδότηση.

Πραγματοποιήθηκαν, χημικές αναλύσεις 142 κοινοτικών γεωτρήσεων και 24 πηγών που χρησιμοποιούνται για σκοπούς ύδρευσης Παγκύπρια και από δίκτυα άρδευσης τα οποία αναρτώνται στην Ιστοσελίδα του ΤΑΥ. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν χημικές και μικροβιολογικές αναλύσεις επιφανειακού και επεξεργασμένου νερού από τα Διυλιστήρια Νερού (Τερσεφάνου, Λεμεσού, Ασπρόκρεμμου, Κανναβιού, Κόρνου), τα Ταχυδιυλιστήρια Νερού Ταμασού και Κλήρου, καθώς και νερού από τους αγωγούς μεταφοράς πόσιμου νερού. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν μικροβιολογικές αναλύσεις σε δείγματα νερού από δίκτυα άρδευσης σύμφωνα με τις ανάγκες του Εθνικού Προγράμματος Παρακολούθησης του Τμήματος Γεωργίας και προσδιορισμοί μικροκυστινών σε δείγματα νερού Διυλιστηρίων και Ταχυδιυλιστηρίων Νερού. Ο έλεγχος των αποτελεσμάτων των δειγμάτων πόσιμου νερού, γίνεται σύμφωνα με την Οδηγία 98/83/ΕΚ και τον περί της Ποιότητας του Νερού Ανθρώπινης Κατανάλωσης Νόμο 87(Ι)/2001.

Διεξήχθησαν δειγματοληψίες για τη χημική, μικροβιολογική και τοξικολογική ανάλυση, δειγμάτων ανεπεξέργαστων και επεξεργασμένων λυμάτων από τους σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων. Συμμετοχή στο εθνικό σύστημα επιτήρησης των λυμάτων με στόχο τη συλλογή δεδομένων για τον SARS-CoV-2 και τις παραλλαγές του κατόπιν της σύστασης της ΕΕ, στα ανεπεξέργαστα λύματα για

επτά αστικούς σταθμούς. Διεκπεραιώθηκαν δειγματοληψίες και αναλύσεις για ποιότητα υπόγειου νερού από γεωτρήσεις για τις Άδειες Απόρριψης Ανακυκλωμένου σε περιοχές οι οποίες αρδεύονται με ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας. Συνεχίστηκαν επίσης τα προγράμματα παρακολούθησης της ποιότητας του υπόγειου νερού των Υδροφορέων Ακρωτηρίου και Έζουσας στις περιοχές που εμπλουτίζονται με ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας.

Έγιναν μετρήσεις στάθμης νερού από πέραν των 800 γεωτρήσεων βάσει του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης του υπόγειου ύδατος και συνεχίστηκε η καταμέτρηση των αποδόσεων 66 πηγών με συχνότητα μέτρησης μία φορά το μήνα βάσει του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης φυσικών πηγών. Επίσης συνεχίστηκε το πρόγραμμα εμπλουτισμού με νερό φράγματος του Υδροφορέα Γερμασόγειας παρακολουθώντας συγχρόνως ανά δεκαπενθήμερο την στάθμη του υπόγειου ύδατος και τις αντλούμενες ποσότητες ύδατος για ύδρευση.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ

Προτεραιότητα αποτελεί η εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για τα Ύδατα ΟΠΥ(2000/60/ΕΚ), η οποία καθορίζει το πλαίσιο διαχείρισης των υδάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και η εφαρμογή συναφών Οδηγιών, όπως της Οδηγίας για τα Αστικά Λύματα 91/271/ΕΟΚ, του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/741 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, της Οδηγίας για την Αξιολόγηση και Διαχείριση των Κινδύνων Πλημμύρας 2007/60/ΕΚ, της Οδηγίας για τις Ουσίες Προτεραιότητας 2008/105/ΕΚ και 2013/39/ΕΕ, της Οδηγίας για τα Υπόγεια Ύδατα 2006/118/ΕΚ και 2014/80/ΕΕ, της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/2184 σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, κ.λπ.

Κατά το 2022, το ΤΑΥ συνέχισε την ενεργή και συστηματική παρακολούθηση και συμμετοχή στις διάφορες ομάδες εργασίας και καθοδηγητικές επιτροπές / συμβουλευτικές ομάδες, με σκοπό την αποτελεσματική εφαρμογή του Ευρωπαϊκού κεκτημένου για τα ύδατα καθώς και το συντονισμό των ενεργειών που απαιτούνται για την πλήρη συμμόρφωση της Κύπρου με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/741 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων. Επίσης, το Τμήμα, συνέβαλε στην ετοιμασία των θέσεων της Κύπρου, για την Οδηγία (ΕΕ) 2020/2184 σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, σε ότι αφορά τα θέματα της αρμοδιότητας του.

1. Οδηγία – Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ, ΟΠΥ)

Οι κύριες δραστηριότητες σχετικές με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ κατά το 2022 ήταν η εφαρμογή του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) και του σχετικού Προγράμματος Μέτρων (ΠΜ), εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης ξηρασίας, καθώς και η συνέχιση της παρακολούθησης υδρομορφολογικών, φυσικοχημικών, βιολογικών και χημικών παραμέτρων σύμφωνα με το Άρθρο 8 της Οδηγίας. Το πρόγραμμα μέτρων για την περίοδο 2016-2021 περιλαμβάνει συνολικά 55 μέτρα.

Παράλληλα με τα πιο πάνω, για τους σκοπούς εκπόνησης του 3^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης, το 2022 ολοκληρώθηκαν όλες οι απαιτούμενες προπαρασκευαστικές εργασίες, ξεκίνησε η εκπόνηση του 3^{ου} ΣΔΛΑΠ και άλλων συναφών μελετών (αναθεώρηση σχεδίου ξηρασίας, οικονομική ανάλυση χρήσεων ύδατος, αναθεώρηση πολιτικής τιμολόγησης νερού), καθώς και η τρίτη και τελική φάση Δημόσιας Διαβούλευσης για την εκπόνηση του σχεδίου, σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας. Επίσης, συνεχίστηκαν κατά το 2022 δράσεις που αφορούν στη συλλογή και επεξεργασία υδρολογικών και υδρογεωλογικών στοιχείων για τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα και τα υδατικά σώματα καθώς και η παρακολούθηση της ποσοτικής και ποιοτικής κατάστασης τους.

- **Υπόγεια Υδατικά Σώματα**

Έγιναν οι ετήσιες μετρήσεις στάθμης νερού σε πάνω από 800 γεωτρήσεις και δειγματοληψίες και αναλύσεις για ποιότητα υπόγειου νερού από 85 γεωτρήσεις, από 87 πηγές και σε 3 περιοχές οι οποίες αρδεύονται ή προγραμματίζεται να αρδεύονται με ανακυκλωμένο νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας (Ποταμιά-Άγιος Σωζόμενος, Παραλίμνι-Άγια Νάπα, δυτικά της Λεμεσού) καθώς και μετρήσεις ροής νερού από 87 πηγές για τα εθνικά προγράμματα. Μετρήσεις ροής νερού σε μία πηγή και στάθμης νερού σε 85 γεωτρήσεις του δικτύου ποσοτικής παρακολούθησης των Συστημάτων Υπόγειου Ύδατος.

- **Επιφανειακά Υδατικά Σώματα**

Συνεχίστηκε η παρακολούθηση της ροής ποταμών, της στάθμης νερού των φυσικών λιμνών καθώς και των ταμιευτήρων νερού, παγκύπρια. Συνολικά λήφθηκαν μετρήσεις ροής ποταμών από 57 υδρομετρικούς σταθμούς (25 από αυτούς εξοπλισμένοι με συστήματα τηλεμετρίας) και έγιναν μηνιαίες στιγμιαίες, παρατηρήσεις της ροής, σε 163 σημεία σε ποταμούς. Παρακολουθήθηκε η πληρότητα των ταμιευτήρων νερού σε μηνιαία βάση και στους 18 σημαντικότερους, καθημερινά. Οι μηνιαίες παρατηρήσεις στάθμης νερού και οι καταμετρήσεις φυσικών και χημικών παραμέτρων στις 10 φυσικές λίμνες (υφάλμυρες έως υπεράλμυρες) συνεχίστηκε, σε 27 σταθμούς. Στα πλαίσια της παρακολούθησης της ποιότητας για σκοπούς της ΟΠΥ, παρακολουθήθηκαν παγκύπρια, 53 σημεία σε ποταμούς, 13 σημεία στις φυσικές λίμνες και 15 ταμιευτήρες νερού. Όσον αφορά την παρακολούθηση βιολογικών ποιοτικών στοιχείων, λήφθηκαν συνολικά 332 δείγματα από 146 σταθμούς στους ποταμούς της Κύπρου, 42 δείγματα από ταμιευτήρες νερού ενώ από φυσικές λίμνες λήφθηκαν 97 δείγματα. Σχετικά με επικίνδυνες ουσίες, αξιολογήθηκαν οι συγκεντρώσεις φυτοφαρμάκων, εντομοκτόνων, βαρέων μετάλλων και άλλων ουσιών σε 51 σημεία ποταμών, 14 σημεία ταμιευτήρων και 8 σημεία φυσικών λιμνών (υφάλμυρων έως υπεράλμυρων). Σε έξι επιπλέον σημεία ποταμών παρακολουθήθηκαν βαρέα μέταλλα. Συνεχίστηκε η παρακολούθηση των ιζημάτων και λήφθηκαν δείγματα από 16 φράγματα και 6 λίμνες. Επιπρόσθετα συνεχίστηκε η παρακολούθηση της ποιότητας του νερού μικρών ταμιευτήρων, με δειγματοληψίες σε 23 ταμιευτήρες, τρεις φορές το χρόνο, για ανάλυση βιολογικών, θρεπτικών και χημικών παραμέτρων. Κατά το 2022 υποβλήθηκαν, ηλεκτρονικά στο WISE τα δεδομένα του καταλόγου επιτήρησης (watch list) της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ καθώς και τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης των υδάτων.

2. Αποχετευτικά έργα σε κοινότητες με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2000 άτομα

Συνεχίστηκε η παροχή τεχνικών συμβουλών, σε σχέση με αποχετευτικά προβλήματα των κοινοτήτων. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την υλοποίηση αποχετευτικών έργων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων:

- Βρίσκονται σε εξέλιξη συμβόλαια λειτουργίας και συντήρησης (Λ+Σ) σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και αντλιοστασίων σε στρατόπεδα και κοινότητες καθώς επίσης και Λ+Σ που εκτελείται από το ΤΑΥ.
- Προκηρύχθηκαν οι Διαγωνισμοί για την ανακαίνιση, λειτουργία και συντήρηση των σταθμών επεξεργασίας λυμάτων τριών στρατοπέδων και βρίσκεται σε εξέλιξη η ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμών για τη λειτουργία και συντήρηση άλλων πέντε σταθμών στρατοπέδων και έξι σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και τριών σταθμών του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως στους συνοικισμούς Κοφίνου, Λιβάδια και Αρεδιού.
- Προκηρύχθηκε Διαγωνισμός για τη μελέτη, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων στην Κοινότητα Αγίου Ιωάννη Αγρού, ωστόσο δεν λήφθηκαν προσφορές.

- Εγκρίθηκε από την Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης το Σημείωμα Έργου για το αποχετευτικό σύστημα Μουτουλλά.
- Ολοκληρώθηκε η εκπόνηση μελέτης του αποχετευτικού δικτύου συλλογής λυμάτων των εγκαταστάσεων των Ηνωμένων Εθνών στο Αεροδρόμιο Λευκωσίας καθώς και για την σύνδεση τους με το υφιστάμενο αποχετευτικό δίκτυο του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας.
- Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων στην κοινότητα Απλικίου και ξεκίνησε η δωδεκάμηνη περίοδος ευθύνης ελαττωμάτων του Σταθμού.
- Τροχοδρομήθηκε η μετακίνηση του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στους Αγίους Βαβασινιάς σε χώρο εκτός του κέντρου της κοινότητας και η ετοιμασία μελέτης χάραξης και κατασκευής οδικού δικτύου προς το σημείο ανέγερσης του νέου σταθμού.
- Συνεχίστηκε η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς το Δήμο Αθένου σε σχέση με την προκήρυξη και αξιολόγηση διαγωνισμού (Τεχνικές Προδιαγραφές - Όροι Εντολής) για την εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας σχετικά με την επεξεργασία των αποβλήτων της Βιομηχανικής Περιοχής Αθένου.
- Ο σταθμός Οικιακών Λυμάτων και Βιομηχανικών Αποβλήτων Βατί, εξυπηρετεί όσους παραγωγούς αποβλήτων έχουν εξασφαλίσει άδεια διάθεσης λυμάτων για τον εν λόγω σταθμό. Η λειτουργία και συντήρηση του σταθμού έχει αναληφθεί από το ΤΑΥ από 01/07/2022.
- Ετοιμάστηκε η Έκθεση Πληροφοριών για την Εκτίμηση Επιπτώσεων στο Περιβάλλον για σκοπούς κατασκευής αγωγού μεταφοράς λυμάτων και ανέγερσης σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στο κέντρο φιλοξενίας αιτητών ασύλου και προαναχωρησιακού κέντρου στην περιοχή Λίμνες στη Μενόγεια και έχει τύχει της σχετικής έγκρισης από την Περιβαλλοντική Αρχή.

3. Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων

- Συνεχίστηκε η υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων για οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο από 2000 άτομα από το ΤΑΥ και τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων εκ μέρους του ΤΑΥ.
- Στο πλαίσιο υλοποίησης του «Αποχετευτικού Συστήματος Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)», διανύεται η Περίοδος Ευθύνης Ελαττωμάτων για τις Συμβάσεις που αφορούν στα δίκτυα συλλογής λυμάτων, ενώ παράλληλα συνεχίζονται οι κατασκευαστικές εργασίες στο σταθμό επεξεργασίας λυμάτων Σολέας.
- Βρίσκονται επίσης σε εξέλιξη οι κατασκευαστικές εργασίες στους αγωγούς άντλησης λυμάτων, στα αντλιοστάσια εντός των δικτύων συλλογής λυμάτων και στο σταθμό επεξεργασίας λυμάτων Άχνας στο πλαίσιο του «Αποχετευτικού Συστήματος Συμπλέγματος Κοκκινοχωρίων (Φάση Β)».
- Ολοκληρώθηκε η μελέτη επέκτασης του δικτύου συλλογής λυμάτων στην Κυπερούντα.
- Ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της Τεχνοοικονομικής Μελέτης και Μελέτης Βιωσιμότητας για το Αποχετευτικό Σύστημα στις περιοχές του Δήμου Ιδαλίου και των Κοινοτήτων Πέρα Χωρίου και Νήσου και άρχισαν οι διαδικασίες ένταξης αυτών των οικισμών στο Σ. Α. Λευκωσίας.
- Ετοιμασία και υποβολή της σχετικής Έκθεσης για την Εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ σύμφωνα με το άρθρο 17 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με έτος αναφοράς το 2020, συνοδευόμενο με το αναθεωρημένο Πρόγραμμα Εφαρμογής (ΠΕ-2020) το οποίο έτυχε έγκρισης από το Υπουργικό Συμβούλιο.
- Ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε η 4^η και 5^η εξαμηνιαία έκθεση ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόοδο του Προγράμματος Εφαρμογής της Κύπρου.
- Το ΤΑΥ συμμετέχει σε πρόγραμμα INTEREG για την αναβάθμιση του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων Κυπερούντας.

4. Παρακολούθηση Έργων της Οδηγίας που εκτελούν τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων

Στην παρούσα φάση εκτελούνται τα πιο κάτω έργα, από τα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων, τα οποία λαμβάνουν κρατική χορηγία και παρακολουθούνται από το ΤΑΥ:

- Ολοκληρώθηκε η Μελέτη, Κατασκευή, Λειτουργία και Συντήρηση του Σταθμού Επεξεργασίας στα Κάτω Πολεμίδια Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούντας.
- Κατασκευή Αποχετευτικού Δικτύου Συλλογής Λυμάτων και αντλιοστασίων στις κοινότητες Πύργου - Παρεκκλησιάς- Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούντας.
- Ολοκληρώθηκε Σύμβαση τεχνοοικονομικής μελέτης για την Υλοποίηση Κεντρικού Αποχετευτικού Συστήματος στο Κίτι, Περβόλια, Μενεού, Δρομολαξιά - Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας.
- Ετοιμάστηκε από το ΤΑΥ και εγκρίθηκε από την Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης το Σημείωμα Έργου για τη Φάση Γ1 του Αποχετευτικού Συστήματος Λάρνακας ως επίσης και προκηρύχθηκαν τρεις από τους τέσσερεις Διαγωνισμούς που αφορούν στα Κατασκευαστικά Συμβόλαια για το εν λόγω έργο (περιοχές Κίτι-Περβόλια-Δρομολαξιά-Μενεού).

5. Οδηγία 2007/60/ΕΚ για τη Διαχείριση και Αξιολόγηση των Κινδύνων Πλημμύρας

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για την εφαρμογή της Οδηγίας με κύριες δραστηριότητες την ετοιμασία των χαρτών Επικινδυνότητας και Κινδύνου Πλημμύρας των νέων 19 «Περιοχών Δυνητικού Σοβαρού Κινδύνου Πλημμύρας», και την διαχείριση της σχετικής Σύμβασης την υδρολογική αξιολόγηση περιοχών που πλήγηκαν από πλημμύρες εντός του έτους, τη διαχείριση/επικαιροποίηση της βάσης δεδομένων πλημμυρικών φαινομένων, την αναθεώρηση της μελέτης Αντιπλημμυρικών Έργων στον Ποταμό Κλήμο, την εφαρμογή του 1^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ), την υλοποίηση Μέτρων του ΣΔΚΠ με Επικεφαλής Φορέα Υλοποίησης το ΤΑΥ π.χ. την κατασκευή αντιπλημμυρικών φραγμάτων Αραδίππου (Μέτρο PRO-C10_02) και την ολοκλήρωση της 1^{ης} φάσης της Αντιπλημμυρικής μελέτης περιοχής Καμαρών στη Λάρνακα.

6. Σύσταση Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2021/472),

Παρότρυνε τα Κράτη Μέλη να θέσουν σε εφαρμογή το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο έως την 1^η Οκτωβρίου 2021, εθνικό σύστημα επιτήρησης των λυμάτων με στόχο τη συλλογή δεδομένων για τον SARs-CoV-2 και τις παραλλαγές του στα λύματα. Το ΤΑΥ και το Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (ΙΥ&ΥΔΥ) του Υπουργείου Υγείας, ανταποκρινόμενα στη Σύσταση της Επιτροπής, σύναψαν συμφωνία συνεργασίας για την από κοινού καθιέρωση εθνικού συστήματος επιτήρησης των λυμάτων. Το ΤΑΥ προχώρησε σε σύναψη ερευνητικής συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), με σκοπό τη διεκπεραίωση του προγράμματος παρακολούθησης των λυμάτων σε παγκύπρια βάση για 1 χρόνο. Το Έργο ολοκληρώθηκε Σεπτέμβριο του 2022.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Το Τμήμα, σύμφωνα με τις πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, ετοίμασε έγγραφα και προκήρυξε διαγωνισμούς οι οποίοι οδήγησαν στη σύναψη μεγάλου αριθμού Συμβάσεων, προμηθειών, έργων και υπηρεσιών:

- Προμήθειες σωλήνων και εξαρτημάτων από ελατό χυτοσίδηρο και από ανοξείδωτο χάλυβα, ηλεκτρικών κινητήρων, εξαρτημάτων και συστημάτων του εργαστηρίου και των διυλιστηρίων.
- Εκτέλεση Έργων για τη μελέτη και κατασκευή των Β΄ φάσεων των ΧΥΤ της ΟΕΔΑ Πεντακώμου και της ΟΕΔΑ Κόσιης, με τις αντίστοιχες προκηρύξεις για την παροχή υπηρεσιών επίβλεψης των πιο πάνω Έργων.

- Παροχή υπηρεσιών για Εκτέλεση Χημικών και Μικροβιολογικών αναλύσεων επεξεργασμένου νερού και ανεπεξέργαστων λυμάτων.
Συμμετοχή στο εθνικό σύστημα επιτήρησης των λυμάτων με στόχο τη συλλογή δεδομένων για τον SARS-CoV-2 και τις παραλλαγές του στα ανεπεξέργαστα λύματα για επτά αστικούς σταθμούς.
- Προμήθεια έξι τεμαχιστών πράσινων αποβλήτων για χρήση τους στα Πράσινα Σημεία, στα πλαίσια του Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) Κύπρου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Είναι σε εξέλιξη ο προγραμματισμός, ο σχεδιασμός και η αξιολόγηση της βιωσιμότητας νέων έργων υποδομής καθώς και η εκπόνηση τελικών μελετών για την κατασκευή των έργων, ενώ παράλληλα βρίσκονται στο στάδιο κατασκευής τα ακόλουθα:

1. Έργα Ενίσχυσης και Ικανοποίησης Αναγκών Ύδρευσης

- Ικανοποίηση υδρευτικών αναγκών στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας (Υδατικό Έργο «Βασιλικός-Λευκωσία»):

Το έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €72 εκ. χρηματοδοτείται μερικώς με συμφωνία δανειοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB) καθώς κι από την Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB) ενώ έχει ενταχθεί για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής. Κατά το έτος 2022 βρίσκονταν υπό παράλληλη υλοποίηση οι ακόλουθες κατασκευαστικές συμβάσεις της Φάσης Α του έργου:

- ΤΑΥ 10/2019: Αγωγός Χοιροκοιλία-Σταυροβούνι (€3,9 εκ.)
- ΤΑΥ 11/2019: Αγωγός Νήσου – Καμπιά (€2,6 εκ.)
- ΤΑΥ 7/2020: Δεξαμενή Σταυροβουνίου (€2,0 εκ.)
- ΤΑΥ 4/2021: Αγωγός Σταυροβούνι – Νήσου (€4,4 εκ.)
- ΤΑΥ 5/2021: Αγωγός Νήσου – Λευκωσία (€4,6 εκ.)
- ΤΑΥ 36/2021: Αντλιοστάσιο Νήσου (€0,4 εκ.)

Ολοκληρώθηκε επίσης η μελέτη των έργων της Φάσης Β η προκήρυξη των οποίων θα ακολουθήσει.

- Ενίσχυση υδατοπρομήθειας στην περιοχή της ελεύθερης Αμμοχώστου (Υδατικό Έργο «Κοκκινόκρεμμος»):

Το έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €29 εκ. χρηματοδοτείται μερικώς με συμφωνία δανειοδότησης από την Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB) ενώ έχει ενταχθεί για συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής. Κατά το έτος 2022 ολοκληρώθηκε ο τελικός σχεδιασμός του αγωγού μεταφοράς από τη Μονάδα Αφαλάτωσης Δεκέλειας προς τις Δεξαμενές στο ύψωμα Κοκκινόκρεμμος και του Αντλιοστασίου στην Αφαλάτωση Δεκέλειας κι ετοιμάστηκαν τα τεύχη δημοπράτησης για την κατασκευή ακόμη δύο δεξαμενών τύπου GLS συνολικής χωρητικότητας 20.000m³.

- Νέο αντλιοστάσιο πόσιμου νερού στην Τερσεφάνου:

Υλοποιείται η σύμβαση που αφορά στην μελέτη και στο σχεδιασμό του νέου αντλιοστασίου που θα συνδεθεί με τις δεξαμενές επεξεργασμένου νερού του διυλιστηρίου πόσιμου νερού της Τερσεφάνου για να προωθεί νερό ύδρευσης προς τη δεξαμενή εξισορρόπησης Ιδαίου.

- Κυβερνητικό Υδατικό Έργο Χαμηλών Χωριών Πάφου:

Ολοκληρώθηκε η αντικατάσταση μέρους του κεντρικού αγωγού μεταφοράς.

- Αντικατάσταση Αγωγού Χοιροκοιτίας-Αμμοχώστου:
Το Έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €14 εκ. εντάχθηκε στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Κατά το 2022 ανατέθηκε και ξεκίνησε η σύμβαση συμβουλευτικών υπηρεσιών για την τελική μελέτη του έργου και την ετοιμασία τευχών δημοπράτησης.
- Αναβάθμιση Διυλιστηρίων:
Το Έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €6,9 εκ. εντάχθηκε στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Κατά το 2022 εκπονήθηκε ο 1^{ος} διαγωνισμός για την προμήθεια και εγκατάσταση φίλτρων ενεργού άνθρακα στο Διυλιστήριο Τερσεφάνου.
- Ταχυδιυλιστήριο νερού στο Φρέναρος:
Για σκοπούς κάλυψης των αυξημένων αναγκών κατά τους μήνες αιχμής στην περιοχή Αγίας Νάπας και Παραλιμνίου, αποφασίστηκε έκτακτα και ξεκίνησε άμεσα ο σχεδιασμός για την κατασκευή ταχυδιυλιστηρίου στο Φρέναρος.
- Προγραμματισμός νέων έργων:
Για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης των υδάτινων πόρων καθώς επίσης για την ενίσχυση και βελτίωση της αξιοπιστίας του συστήματος παροχής πόσιμου νερού αποφασίστηκε η προώθηση των σημαντικών νέων έργων υποδομής: (α) Νέο Διυλιστήριο Χοιροκοιτίας και (β) Μονάδα Αφαλάτωσης Μονής.
- Υδατοπρομήθεια ευρύτερης περιοχής Λεμεσού
Υδατοπρομήθεια Παραμύθας : Ολοκληρώθηκε η μελέτη και προκηρύχθηκε διαγωνισμός για Κατασκευή Υδατοδεξαμενής χωρητικότητας 500κ.μ. και βελτίωση του υδρευτικού δικτύου.
Υδατοπρομήθεια Ασγάτας : Ολοκληρώθηκε η μόνιμη αξιοποίηση της γεώτρησης 2019/005.
Υδροδότηση Περιφερειακού Σχεδίου Μουταγιάκας: Εγκατάσταση αγωγού DI διαμέτρου 300mm για άντληση νερού από προτεινόμενη Υδατοδεξαμενή 500κ.μ.
Υδροδότηση Κτηνοτροφικής Ζώνης Κ. Πολεμιδιών : Υλοποιήθηκε η Φάση Α και Β1 του Έργου.
Αξιοποίηση Γεώτρησης 1/2016 στην Κοινότητα Λουβαρά: Προκηρύχθηκε και κατακυρώθηκε ο Διαγωνισμός για την κατασκευή του δικτύου ύδρευσης από το ντεπόζιτο «Κακομάλλη» προς την Κοινότητα. Οι εργασίες κατασκευής ξεκινούν Ιανουάριο του 2023.
Εργασίες για το έργο Υδατοπρομήθειας Π. Κυβίδων: Το έργο αφορά τη σύνδεση της υδατοπρομήθειας της Κοινότητας Πάνω Κυβίδων με Αφαλάτωση/Διυλιστήριο Λεμεσού από την δεξαμενή του ΚΥΕ Σούνι – Ζανατζιά. Προκηρύχθηκε και κατακυρώθηκε ο Διαγωνισμός και οι εργασίες κατασκευής ξεκινούν τον Ιανουάριο 2023.
Κυβερνητικό Υδατικό Έργο (ΚΥΕ) Σούνι-Ζανατζιά, 4^η Άντληση: Το έργο αφορά την εγκατάσταση νέων αγωγών 4ης Άντλησης από το Διυλιστήριο Λεμεσού προς τη ψηλή δεξαμενή χωρητικότητας 500κ.μ. και βελτίωση του υδρευτικού δικτύου της ψηλής δεξαμενής. Προκηρύχθηκε και κατακυρώθηκε ο Διαγωνισμός και οι εργασίες κατασκευής ξεκινούν τον Ιανουάριο 2023

2. Έργα Χρήσης Ανακυκλωμένου Νερού

- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Δυτικής Λευκωσίας (Α΄ και Β΄ Φάση):
Το έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €7,7 εκ. συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Κατά το έτος 2022 βρίσκονταν υπό παράλληλη υλοποίηση οι ακόλουθες κατασκευαστικές συμβάσεις της Φάσης Β του έργου:
  - ΤΑΥ 27/2021: Κατασκευή δευτερεύοντος αρδευτικού δικτύου (€1,0 εκ.)
  - ΤΑΥ 37/2021: Κατασκευή Αντλιοστασίου Α1 (€1,5 εκ.)

- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Ανατολικής Λευκωσίας:
Το Έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €17 εκ. εντάχθηκε στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Κατά το έτος 2022 επικαιροποιήθηκε η τελική μελέτη και ετοιμάστηκαν τα τεύχη δημοπράτησης για την κατασκευή της δεξαμενής χειμερινής αποθήκευσης ανακυκλωμένου νερού στη Βαθιά Γωνιά χωρητικότητας 1,5 εκ. m³.
  - Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Λεμεσού:
Συνεχίζεται η κατασκευή των απαραίτητων έργων σύνδεσης και αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού που θα παράγεται στον υπό κατασκευή Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Δυτικής Λεμεσού.
  - Χρήση Ανακυκλωμένου Λάρνακας:
Το έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €24 εκ. συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής. Κατά το έτος 2022 βρισκόταν υπό υλοποίηση η σύμβαση ΤΑΥ 5/2019 (€13,3 εκ.) για την κατασκευή του Φράγματος Τερσεφάνου χωρητικότητας 4,3 εκ. m³ νερού. Παράλληλα ολοκληρώνεται ο τελικός σχεδιασμός και τα τεύχη δημοπράτησης για την εγκατάσταση του κεντρικού αγωγού μεταφοράς από το Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Λάρνακας προς το Φράγμα Τερσεφάνου.
  - Προγραμματισμός νέων έργων:
Για σκοπούς ενίσχυσης του υδατικού ισοζυγίου με τη χρήση του ανακυκλωμένου νερού για σκοπούς άρδευσης αποφασίστηκε η προώθηση σημαντικών νέων έργων υποδομής τα οποία έχουν μελετηθεί σε προκαταρκτικό επίπεδο με την εκπόνηση Γενικών Σχεδίων Ανάπτυξης (Master Plan): (α) Επέκταση έργων υποδομής χρήσης ανακυκλωμένου νερού στην Αγ. Νάπα και Παραλίμνι, (β) Επέκταση έργων υποδομής χρήσης ανακυκλωμένου νερού στη Λεμεσό και (γ) Επέκταση έργων υποδομής χρήσης ανακυκλωμένου νερού στην Ανατολική Λευκωσία.
- 3. Άλλα Υδατικά Έργα**
- Αντιπλημμυρικά Φράγματα Αραδίππου:
Το έργο συνολικής εκτιμώμενης αξίας €18 εκ. συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής. Κατά το έτος 2022 βρίσκονταν υπό υλοποίηση η σύμβαση ΤΑΥ 26/2019 (€10,6 εκ.) για την κατασκευή των Φραγμάτων Αρχάγγελου και Καμμίση. Παράλληλα ολοκληρώνεται ο τελικός σχεδιασμός και τα τεύχη δημοπράτησης για την εγκατάσταση των αγωγών διασύνδεσης των φραγμάτων και μεταφοράς του νερού για σκοπούς άρδευσης στην περιοχή Αναδασμού Αραδίππου.
  - Αρδευτικό Έργο Σολέας:
Ολοκληρώθηκε η προμήθεια σωλήνων και εξαρτημάτων μέρους του Έργου και συνεχίζονται οι εργασίες τοποθέτησης τους από το Επαρχιακό Γραφείο Λευκωσίας. Επίσης ολοκληρώθηκε η τοποθέτηση του τριτεύοντος δικτύου και μετρητών στα τεμάχια της περιοχής της Τεμβριάς Παράλληλα ετοιμάζονται έγγραφα διαγωνισμού για την κατασκευή των υπολειπόμενων αρδευτικών δικτύων στις κοινότητες Κοράκου, Ευρύχου, Φλάσου, Λινού και Κατουδάτων.
  - Προγραμματισμός νέων έργων:
Για σκοπούς ενίσχυσης των υδατικών αναγκών ύδρευσης και άρδευσης αποφασίστηκε η προώθηση σημαντικών νέων έργων υποδομής τα οποία έχουν μελετηθεί σε προκαταρκτικό επίπεδο με την εκπόνηση Γενικών Σχεδίων Ανάπτυξης (Master Plan): (α) Αρδευτικά έργα στη Δυτική Επαρχία Λευκωσίας, (β) Αρδευτικά Έργα στην περιοχή Διαρίζου, (γ) Ταχυδιυλιστήρια πόσιμου νερού στην περιοχή Σολέας και στην περιοχή Πόλης Χρυσοχούς και (δ) Αρδευτικά έργα στην περιοχή Τυλληρίας.

4. Ένταξη Έργων στο Σχέδιο Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)

Έχει ξεκινήσει η υλοποίηση των ακόλουθων έργων/δράσεων που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:

- Μεταρρύθμιση του Τομέα Διαχείρισης Υδάτων
- Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών ενεργειακών συστημάτων σε υποδομές του ΤΑΥ
- Αντικατάσταση Αγωγού Χοιροκοιτίας – Αμμοχώστου
- Αναβάθμιση Διυλιστηρίων
- Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης, Παρακολούθησης & Επιτελικού Ελέγχου των υποδομών του ΤΑΥ
- Χρήση Ανακυκλωμένου Νερού Ανατολικής Λευκωσίας
- Βελτίωση και Επέκταση Εθνικού Δικτύου Πράσινων Σημείων και δημιουργία δικτύου Σημείων Συλλογής και Γωνιών Ανακύκλωσης

5. Έργα που υλοποιήθηκαν από τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ

Κατά το 2022 εκτελέστηκαν πληθώρα έργων διαφόρων μεγεθών στα πλαίσια του προϋπολογισμού, που αφορούν, σε βελτίωση υποδομών, αποκατάσταση της απρόσκοπτης ροής του νερού εντός υδατορευμάτων/ποταμών και την διάνοιξη αριθμού διαβάσεων πάνω από ποταμούς.

6. Έργα τεχνολογίας

Συνεχίστηκαν τα έργα τεχνολογίας τα οποία υλοποιούνται στο ΤΑΥ με γνώμονα την εξοικονόμηση προσωπικού και την αποτελεσματικότερη λειτουργία των έργων, όπως:

- Εγκατάσταση εξοπλισμού τεχνολογίας NB-IoT για αυτόματη ανάγνωση υδρομετρητών σε γεωτρήσεις αλλά και σε δίκτυα ύδρευσης και άρδευσης. Για τον αγωγό Τερσεφάνου-Λευκωσίας οι μετρήσεις μεταφέρονται αυτόματα σε διαδικτυακή πλατφόρμα η οποία επιτρέπει την παρακολούθηση της καταγραφής των υδρομετρητών ανά ώρα και προβαίνει σε ισολογισμό.
- Εγκατάσταση συστήματος αυτόματης καταγραφής της στάθμης των Φραγμάτων. Το σύστημα εγκαταστάθηκε σε δύο μεγάλα Φράγματα, λειτουργεί επιτυχώς για περισσότερο από ένα χρόνο και αναμένεται να επεκταθεί σε άλλα εντός του 2023.
- Έχει ζητηθεί τεχνική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Technical Support Instrument (TSI) 2023 για μελέτη εγκατάστασης πλωτών φωτοβολταϊκών σε ταμιευτήρες νερού και δυνατότητας αποθήκευσης ενέργειας μέσω αντλιοταμίευσης (pumped storage). Η μελέτη περιλαμβάνει τον υπολογισμό του διαθέσιμου δυναμικού, τις πιθανές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στο νερό των ταμιευτήρων, τη διαδικασία αδειοδότησης των έργων και τις διαφορετικές επιλογές για τον τρόπο υλοποίησης των έργων συμπεριλαμβανομένης της σύμπραξης ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Η τεχνική βοήθεια βρίσκεται στα τελικά στάδια έγκρισης.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

1. Αποκατάσταση των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ)

Κατά το 2022 συνεχίστηκε η υλοποίηση των δύο Συμβάσεων για την ετοιμασία των απαιτούμενων μελετών/εγγράφων για την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού. Επίσης, υπογράφηκε η Σύμβαση για την εκτέλεση των κατασκευαστικών εργασιών αποκατάστασης του ΧΑΔΑ Κοτσιάτη και τον Σεπτέμβριο άρχισε η υλοποίηση της σχετικής

Σύμβασης. Σημειώνεται ότι, η ετοιμασία των αναγκαίων μελετών/εγγράφων όσο και η υλοποίηση των κατασκευαστικών εργασιών αποκατάστασης συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους.

A. ΧΑΔΑ Λευκωσίας

Έναρξη κατασκευαστικής σύμβασης του έργου αποκατάστασης του ΧΑΔΑ Κοτσιάτη.

Υπογράφηκε τον Ιούνιο 2022 η σχετική σύμβαση και άρχισαν από τον Αύγουστο οι εργασίες αποκατάστασης του ΧΑΔΑ Κοτσιάτη.

B. ΧΑΔΑ Λεμεσού

Στην Σύμβαση για την υλοποίηση των αναγκαίων μελετών/εγγράφων διαγωνισμού, καθώς και στην κατασκευαστική Σύμβαση για τα έργα αποκατάστασης στον ΧΑΔΑ Βατί έχουν συμπεριληφθεί: α) Η αποκατάσταση των υφιστάμενων λυματοδεξαμενών και β) Η κατασκευή νέας δεξαμενής αποθήκευσης ανακυκλωμένου νερού από τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων στο Βατί, χωρητικότητας τουλάχιστον 80.000 κ.μ. για σκοπούς άρδευσης.

2. Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) και Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) επαρχίας Λεμεσού.

Κατά το 2022 υλοποιήθηκαν οι πιο κάτω ενέργειες που στόχο είχαν την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία της Μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού καθώς και την διασφάλιση της δημόσιας υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος:

- Στο πλαίσιο της Σύμβασης για την Λειτουργία και Συντήρηση (Λ&Σ) της Μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού υπογράφηκε και βρίσκεται σε εξέλιξη Σύμβαση για παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών από εμπειρογνώμονα για τη βελτίωση της λειτουργίας της Μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού, σύμφωνα με τους όρους του Συμβολαίου Λ&Σ της εν λόγω Μονάδας.
- Δημοσίευσε, αξιολογήθηκε, κατακυρώθηκε και άρχισε η υλοποίηση της Σύμβασης για τη Μελέτη και Κατασκευή της Β΄ Φάσης του ΧΥΤ της ΟΕΔΑ επαρχίας Λεμεσού, καθώς και της σχετικής Σύμβασης για την Παροχή Υπηρεσιών επίβλεψης του πιο πάνω έργου.
- Μετά από διαπραγμάτευση ανατέθηκε στον υφιστάμενο Ανάδοχο Λειτουργίας της Μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού η εκτέλεση των απαιτούμενων εργασιών: (α) για την επέκταση των αναμονών των γεωσυνθετικών υλικών της Α Φάσης του ΧΥΤ εντός του εργοταξίου που παραδόθηκε στον Εργολάβο για την κατασκευή της Β Φάσης του ΧΥΤ, (β) για την αύξηση της χωρητικότητας του ΧΥΤ της Α Φάσης και (γ) για την κατασκευή νέας οδού πρόσβασης στη βόρεια λίμνη εξάτμισης.
- Ανατέθηκε σε Σύμβουλο Μελετητή Σύμβαση για Παροχή Υπηρεσιών για την ετοιμασία Εγγράφων Διαγωνισμού για την προμήθεια νέου τεμαχιστή ογκωδών στη Μονάδα ΟΕΔΑ Λεμεσού, ο οποίος καταστράφηκε από πυρκαγιά.
- Υπογράφηκε/Υλοποιείται Σύμβαση παροχής υπηρεσιών διαχείρισης των επεξεργασμένων ρευμάτων αποβλήτων (αποξηραμένη λάσπη από αναερόβια επεξεργασία στερεών αποβλήτων (SRF) και στερεό δευτερογενές καύσιμο (RDF)) που παράγονται στην ΟΕΔΑ Λεμεσού.

3. Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) και Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου.

Κατά το 2022 υλοποιήθηκαν οι πιο κάτω ενέργειες που στόχο είχαν την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία της Μονάδας ΟΕΔΑ Λάρνακας – Αμμοχώστου, καθώς και την διασφάλιση της δημόσιας υγείας και της προστασίας του περιβάλλοντος:

- Το ΤΑΥ, εκ μέρους του Υπουργείου Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος συνέχισε

την καταβολή μέρος των οφειλών του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου (ΣΕ.ΛΑ) στον Ανάδοχο Λειτουργίας της Μονάδας ΟΕΔΑ Λάρνακας- Αμμοχώστου, ως Εγγυητής του ΣΕ.ΛΑ σύμφωνα με τη σχετική Σύμβαση για την Λ&Σ της εν λόγω Μονάδας.

- Δημοσίευσε, αξιολογήθηκε, κατακυρώθηκε και άρχισε η υλοποίηση της Σύμβασης για τη Μελέτη και κατασκευή της Β΄ Φάσης του ΧΥΤ της ΟΕΔΑ επαρχιών Λάρνακας-Αμμοχώστου, καθώς και της σχετικής Σύμβασης για την Παροχή Υπηρεσιών επίβλεψης του πιο πάνω έργου.
- Μετά από διαπραγμάτευση ανατέθηκε στον υφιστάμενο Ανάδοχο Λειτουργίας της Μονάδας ΟΕΔΑ Λάρνακας-Αμμοχώστου η Μελέτη και Κατασκευή των έργων συναρμογής που αφορούν την επέκταση των μεμβρανών του υφιστάμενου ΧΥΤ στο εργοτάξιο όπου κατασκευάζεται η Β Φάση του ΧΥΤ, καθώς και η δημιουργία επαρκούς χωρητικότητας για την ταφή των υπολειμμάτων μέχρι την ολοκλήρωση της τμηματικής παραλαβής της Β Φάσης του ΧΥΤ, ώστε να συνεχίσει απρόσκοπτα η λειτουργία της ΟΕΔΑ.

4. Παγκύπριο Δίκτυο Πράσινων Σημείων (ΠΣ).

Το ΤΑΥ, ως Τεχνικός Σύμβουλος των επαρχιακών Συμβουλίων Εκμετάλλευσης (ΣΕ), παρείχε τεχνική υποστήριξη σε αυτά αναφορικά με τη λειτουργία και τη διαχείριση του υφιστάμενου εθνικού δικτύου των ΠΣ, το οποίο περιλαμβάνει 23 σταθερά και 4 κινητά ΠΣ. Το ΤΑΥ ολοκλήρωσε τα Έγγραφα Διαγωνισμού για τη δημοσίευση του ανοικτού δημόσιου Διαγωνισμού για την κατασκευή του ΠΣ Τρούλλων, το οποίο αναμένεται ότι θα δημοσιευθεί αρχές του 2023 και βρίσκεται σε εξέλιξη η ετοιμασία των Εγγράφων Διαγωνισμού για την κατασκευή των ΠΣ Αυγόρου, Επταγώνιας και της επέκτασης του υφιστάμενου ΠΣ Αλάμπρας, στο πλαίσιο της Α΄ Φάσης επέκτασης του δικτύου ΠΣ. Επιπρόσθετα, προωθείται η ετοιμασία των απαραίτητων μελετών/σχεδίων/Εγγράφων Διαγωνισμού για την κατασκευή των ΠΣ Σωτήρας και Δερύνειας της επαρχίας Αμμοχώστου, από τους αντίστοιχους Δήμους, υπό την καθοδήγηση του ΤΑΥ, ώστε να προωθηθούν εντός του 2023 η δημοσίευση των αντίστοιχων ανοικτών δημόσιων Διαγωνισμών για την κατασκευή τους. Περαιτέρω, προωθείται η υλοποίηση της κατασκευής περίπου 30 Γωνιών Ανακύκλωσης στην ορεινή περιοχή Τροόδου, στο πλαίσιο υλοποίησης της ΕΣΑΟΚ, ετοιμάζοντας τα αντίστοιχα Έγγραφα Διαγωνισμού για την πρόσληψη Σύμβουλου Μελετητή που θα αναλάβει την ετοιμασία των απαραίτητων μελετών/κατασκευαστικών σχεδίων/Εγγράφων Διαγωνισμού κατασκευής των Έργων, τα οποία βρίσκονται στο στάδιο οριστικοποίησης τους. Επίσης, βρίσκεται σε εξέλιξη ο διαγωνισμός για την αγορά 6 τεμαχιστών πράσινων αποβλήτων για χρήση τους στο δίκτυο των ΠΣ. Όλα τα πιο πάνω έργα χρηματοδοτούνται από το ΣΑΑ. Στο πλαίσιο του έργου για την Βελτίωση και Επέκταση Εθνικού Δικτύου Πράσινων Σημείων και δημιουργία δικτύου Σημείων Συλλογής και Γωνιών Ανακύκλωσης.

Τέλος, ανατέθηκε σε Σύμβουλο Μελετητή Σύμβαση για Παροχή Υπηρεσιών για την ετοιμασία Εγγράφων Διαγωνισμού για την προμήθεια νέου τεμαχιστή ογκωδών στη Μονάδα ΟΕΔΑ Λεμεσού, ο οποίος καταστράφηκε από πυρκαγιά. skip loaders, hook containers και backhoe loaders για εξυπηρέτηση των αναγκών του υφιστάμενου δικτύου των ΠΣ και πάλι στο πλαίσιο του ΣΑΑ. Οι σχετικοί ανοικτοί δημόσιοι Διαγωνισμοί αναμένεται να δημοσιευθούν αρχές του 2023. Σημειώνεται ότι όλοι οι πιο πάνω μηχανολογικοί εξοπλισμοί θα παραχωρηθούν στα Επαρχιακά Συμβούλια Εκμετάλλευσης Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων για χρήση τους στα ΠΣ.

5. Χώρος Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ) επαρχίας Πάφου

Το ΤΑΥ, ως Τεχνικός Σύμβουλος του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης επαρχίας Πάφου, παρείχε τεχνική υποστήριξη στο εν λόγω Συμβούλιο για την κατασκευή του νέου ΧΥΤ στο ΧΥΤΑ Πάφου, έργο που χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό του ΤΑΥ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Εντός του 2022, το Τμήμα προχώρησε στην συνέχιση εκπόνησης της Σύμβασης που αφορά στην «Αγορά Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την ανάπτυξη, τεκμηρίωση, και εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας ISO 9001:2015 στο ΤΑΥ καθώς και για την υποστήριξη της διαδικασίας Αξιολόγησης/Πιστοποίησης του Συστήματος, από Διαπιστευμένο Φορέα Πιστοποίησης». Αναμένεται ότι με την εφαρμογή του *Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας*, το Τμήμα θα πληροί τις απαιτήσεις του Διεθνούς Προτύπου Ποιότητας ISO 9001:2015 και θα συμβάλλει στην επιβεβαίωση ότι μπορεί να παρέχει προϊόντα και υπηρεσίες, σύμφωνα με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις έτσι ώστε οι απαιτήσεις των πελατών του ΤΑΥ να ικανοποιούνται με συνέπεια. Επίσης στοχεύει στον ομοιόμορφο τρόπο εκτέλεσης όλων των κοινών διαδικασιών του Τμήματος, τόσο στα Επαρχιακά Γραφεία όσο και στις Κεντρικές Υπηρεσίες του Τμήματος.

Η Μονάδα Ελέγχου του Τμήματος μετά από σχετική επιμόρφωση μαζί με άλλες Μονάδες Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα και σε συνεργασία με την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας θα προχωρήσει σε ελέγχους που αφορούν την παρακολούθηση και επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών διαδικασιών του Τμήματος, της διαχείρισης κινδύνων και ελέγχου και της συμμόρφωσης με αυτές.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Κατά το 2022 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές δράσεις σχετικά με τα θέματα ασφάλειας και υγείας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους, ούτως ώστε να παρέχει και να διασφαλίσει στο προσωπικό αλλά και σε οποιονδήποτε επηρεάζεται από τις δραστηριότητες του ασφαλείς και υγιείς συνθήκες εργασίες. Μεταξύ άλλων έγιναν εκπονήσεις γραπτών εκτιμήσεων των κινδύνων αξιολογήσεις/αναθεωρήσεις σχεδίων ασφάλειας και υγείας. Διεξήχθησαν επιθεωρήσεις σε όλα τα εργοτάξια, εγκαταστάσεις και υποστατικά του Τμήματος και ετοιμάστηκαν σχετικές εκθέσεις. Για καλύτερη εφαρμογή, λειτούργησαν έντεκα επιτροπές ασφάλειας και Υγείας Παγκύπρια. Έγινε εκπαίδευση του προσωπικού για θέματα Ασφάλειας και Υγείας και το οποίο εφοδιάστηκε με όλα τα απαιτούμενα μέσα ατομικής προστασίας περιλαμβανομένου του αναγκαίου ιματισμού και υπόδησης. Ανέλαβε την επίβλεψη τον έλεγχο και την τήρηση των πρωτοκόλλων και διαδικασιών για την ορθή εφαρμογή των μέτρων για προστασία από τη νόσο COVID-19.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ, σε Λευκωσία, Λεμεσό, Πάφο, Λάρνακα και Αμμόχωστο, αποτελούν την πρώτη γραμμή δράσης, σε όλους τους τομείς που αναφέρονται στους στόχους και αρμοδιότητες του Τμήματος, αφού είναι σε άμεση επαφή με τον πολίτη, και διαβουλεύονται με άλλα Κυβερνητικά Τμήματα για θέματα των αρμοδιοτήτων του ΤΑΥ. Εκτός από τα γενικότερα διαχειριστικά θέματα, έχουν την ευθύνη για τη λειτουργία και συντήρηση / αναβάθμιση των κυβερνητικών δικτύων διανομής νερού ύδρευσης, άρδευσης και ανακυκλωμένου νερού. Επιπρόσθετα, έχουν την ευθύνη για την εξυπηρέτηση των πολιτών και την παροχή βοήθειας, τόσο σε συμβουλευτικό επίπεδο όσο και στην υλοποίηση έργων υποδομής, στις Κοινότητες της Επαρχίας τους, όπως αξιοποιήσεις γεωτρήσεων, κατασκευές υδατοδεξαμενών και υδατόπυργων, κατασκευές αντλιοστασίων και εγκαταστάσεις αγωγών μεταφοράς και διανομής νερού.

ΕΘΝΙΚΕΣ, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Το ΤΑΥ ολοκλήρωσε την ετοιμασία του Μνημονίου Συναντίληψης τριμερούς συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων, μεταξύ Κύπρου, Ελλάδας και Ιορδανίας. Το ελληνικό και αγγλικό κείμενο έτυχε νομοτεχνικής επεξεργασίας από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας ενώ το αραβικό κείμενο έτυχε επεξεργασίας από την Ιορδανική πλευρά. Ετοιμάστηκε προσχέδιο Πρότασης προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

Περαιτέρω, το ΤΑΥ ετοίμασε Μνημόνιο Συναντίληψης για συνεργασία στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων, μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου.

Στις 6 Μαΐου 2022, υπεγράφη Μνημόνιο Συναντίληψης διμερούς συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων, μεταξύ του ΤΑΥ και της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας στην Ελλάδα (ΕΥΔΑΠ). Το Μνημόνιο Συναντίληψης υπέγραψε εκ μέρους του ΤΑΥ η Διευθύντρια, στο πλαίσιο του 1^{ου} Συνεδρίου Θεσμών και Επιχειρήσεων μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Μνημονίου Συναντίληψης με τίτλο «Memorandum of Understanding in the field of water resources», το οποίο υπεγράφη στις 16 Οκτωβρίου 2019 μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών της Ουγγαρίας και του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Κύπρου, πραγματοποιήθηκε στις 12-15 Σεπτεμβρίου 2022 επίσκεψη της ομάδας εμπειρογνομόνων του ΤΑΥ, την οποία ηγήθηκε η Διευθύντρια, στην Βουδαπέστη, όπου συζητήθηκαν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος σε σχέση με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, την άρδευση και την αντιμετώπιση του προβλήματος της ξηρασίας και λειψυδρίας. Στη συνάντηση συμφωνήθηκε, επίσης, το πρόγραμμα εργασιών της ομάδας εμπειρογνομόνων για τα έτη 2023–2025.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

Η καλλιέργεια υδατικής συνείδησης αποσκοπεί στην εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση του νερού, καθώς και στην προώθηση μέτρων για μείωση της κατανάλωσης νερού στη γεωργία και στα νοικοκυριά. Κατά τη διάρκεια του 2022, το Τμήμα διοργάνωσε εκδηλώσεις, για την Παγκόσμια Μέρα Νερού στη Πλατεία Ελευθερίας και συμμετείχε στη Έκθεση Τεχνολογιών Νερού και Περιβάλλοντος στη Διεθνή Έκθεση. Έγιναν μεμονωμένες παρουσιάσεις σε δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

Στο ΤΑΥ λειτουργεί Πυρήνας Μάθησης ο οποίος επιδίδεται σε διάγνωση των αναγκών μάθησης του οργανισμού και καταρτίζει πρόγραμμα εκπαίδευσης που να ανταποκρίνεται στις διαγνωσμένες ανάγκες.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

Η Ιστοσελίδα του ΤΑΥ αναβαθμίστηκε και ενημερώνεται καθημερινά με πληροφορίες για το υδατικό ισοζύγιο, τους υδατικούς πόρους, το περιβάλλον, τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, τη σχετική Κυπριακή Νομοθεσία, τα μέτρα εξοικονόμησης νερού κ.α. Επιπρόσθετα, η ιστοσελίδα προσφέρει στους ενδιαφερόμενους πρόσβαση σε, γεωχωρικά δεδομένα, πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία καθώς και τρόπους επικοινωνίας.